

BOGACTWO DORZECZA ZGŁOWIĄCZKI

Operacja współfinansowana przez Unię Europejską ze środków finansowych Europejskiego Funduszu Rybackiego zapewniającą inwestycje w zrównoważone rybolarstwo.

Instytucja Zarządzająca Programem Operacyjnym „Zrównoważony rozwój sektora rybołówstwa i nadbrzeżnych obszarów rybackich 2007-2013”
Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Wydawca:
Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania
Dorzecza Zgłowiączki
ul. Sikorskiego 12, 87-850 Chocień

PUBLIKACJA BEZPŁATNA

Skład i druk:
Agencja Reklamowa TOP
ul. Toruńska 148, 87-800 Włocławek
tel. 54 423 20 40

BOGACTWO DORZECZA ZGŁOWIĄCZKI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
RYBACKI

Operacja współfinansowana przez Unię Europejską ze środków finansowych Europejskiego Funduszu Rybackiego zapewniającą inwestycje w zrównoważone rybołówstwo.

Instytucja Zarządzająca Programem Operacyjnym „Zrównoważony rozwój sektora rybołówstwa i nadbrzeżnych obszarów rybackich 2007-2013” Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Spis Treści

■ Wstęp	3
■ Brześć Kujawski	4
■ Boniewo	7
■ Chocień	9
■ Chodecz	12
■ Fabianki	16
■ Izbica Kujawska	18
■ Lubanie	22
■ Lubień Kujawski	25
■ Lubraniec	28
■ Włocławek	31

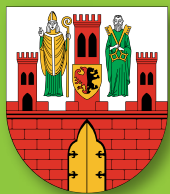
Wstęp

Na mapie województwa kujawsko-pomorskiego najbardziej wysuniętym na południe powiatem jest powiat włocławski, przez którego północną część przepływa rzeka Wisła. W 2007 roku działacze dziesięciu gmin tego powiatu, tj. Boniewa, Brześcia Kujawskiego, Chocenia, Chodcza, Fabianek, Izbicy Kujawskiej, Lubania, Lubienia Kujawskiego, Lubrańca oraz Włocławka postanowili połączyć się w partnerstwo. Powstało Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Dorzecza Zgłowiączki.

Obszar gmin jest zróżnicowany i posiada wiele atrakcji turystycznych. Podróżników, których interesuje historia i architektura zaciekawią liczne dworki oraz parki przydworskie, które rozmieszczone są na obszarze wszystkich dziesięciu gmin wchodzących w skład stowarzyszenia.

Liczne jeziora z plażami, pomostami i odpowiednią infrastrukturą zachęcają turystów do odpoczynku, podziwiania przyrody oraz uprawiania sportów wodnych.

Gmina Brześć Kujawski

Powierzchnia - 150,44 km²

Urząd Miejski
Plac Władysława Łokietka 1
87-880 Brześć Kujawski
tel. 54 231-63-10, fax 54 231-63-24

Położenie:

Gmina Brześć Kujawski to gmina Uzdrawisko-
wa z Uzdrawiskiem w Wieńcu – Zdroju, w po-
wiecie włocławskim, w województwie kujawsko-
pomorskim.

Turystyka

Brześć Kujawski – prawa miejskie z 1250 r.,
miasto królewskie, d. siedziba i stolica księ-
stwa brzesko – kujawskiego Władysława Łokietka
i województwa do poł. XVIII w. Centrum wpi-
sane do rejestru zabytków jako wzorzec roz-
planowania miasta średniowiecznego. Figuruje
w encyklopediach archeologicznych jako osada
neolityczna z 4200 r. p.n.e. tzw. „społeczeń-
stwa długich chat grupy brzesko-kujawskiej kul-
tury lendzielskiej”. Siedziba władz gminy.

Ratusz miejski – Pierwotny gotycki, usytuowany
pośrodku rynku spłonął w wojnach szwedzkich.
Obecny usytuowany w zachodniej pierzei rynku
zbudowano jako klasycystyczny w 1824 roku we-
dług projektu Henryka Marconiego.

**Kościół parafialny pw św. Stanisława Biskupa
Męczennika** - Jest kontynuacją pierwotnego ko-
ścioła drewnianego p.w. św. Piotra i Pawła, usy-
tuowanego przy najstarszym grodzie (teraz Stary
Brześć). Obecny murowany, wzniesiony około 1240
roku z fundacji Kazimierza I, księcia Kujawskiego,
został zabudowany po 1332 roku i powiększony
w XV wieku. Spalony w latach 1556 i 1657, sta-
nieniem Tomasza Niemierzy archidiakona włocław-
skiego w 1710 roku odbudowany z elementami
baroku. Od 1906 roku regotycyzowany wg pro-
jektu architekta Tomasza Pajzderskiego. Kościół
trójnawowy, halowy, gotycki, ze szczytami, ka-
plicami, filarami i sklepieniami neogotyckimi. We-

wnętrz sklepienia kolebkowe i neogotycki chór muzyczny, wsparty na filaro-
wych arkadach. Na zewnątrz kościół opięty dwuuskokowymi szkarpami, szczyt neogotycki
trójkątny, wokół mur neogotycki z kapliczką.

Klasztor Podominikański. Pochodzący z drugiej połowy XIII wieku, był wielokrotnie niszczony i przebudowywany. Założony, według Długosza, w 1264 roku przez Kazimierza I, księcia kujawskiego, rozbudowany z udziałem funduszy Zbyluta z Gołańczy herbu Topór, biskupa włocławskiego. Gotycki kościół p.w. św. Michała Archanioła zawiera liczne formy neobarokowe, wprowadzone w latach 1922 - 1928. Korpus trójnawowy, bazylikowy, od południa czworoboczna kaplica z XVIII wieku. Północne i południowe elewacje naw bocznych z odsłoniętym wątkiem ceglanym o układzie gotyckim, a w zachodnim prześle naw południowych gotycki portal z drugiej połowy XIV wieku.

Mury Miejskie. Wzmiankowane w 1306 roku, rozbudowywane w latach 1332-1339 przez Krzyżaków. Częściowo zniszczone w wojnach szwedzkich, jeszcze w XVIII wieku posiadały dwie bramy Krakowską i Toruńską z mostami zwodzonymi. Obiegały miasto półkołem od północnego - wschodu i południa, a po stronie zachodniej wieńczyły wysoką skarpę nad rzeczną. Murowane z cegły o układzie gotyckim, na fundamencie kamiennym, są obecnie wtopione fragmentami w budynki mieszkalne i gospodarcze. Największy element murów zachował się w otoczeniu zespołu przyklasztornego dominikanów.

Zespół Pałacowo-Parkowy w Więńcu.

Jedno z najbardziej okazałych założeń pałacowo-parkowych Kronenbergów w Polsce z II poł. XIXw. w stylu renesansu włoskiego, obecnie w remoncie przed uruchomieniem tam centrum szkoleniowego województwa. Układ kompozycyjny założenia jest utrzymany w podstawowych elementach dawnego rozplanowania.

W skład zespołu pałacowego wchodzi:

- pałac murowany z 1873 roku,
- oficyna murowana z końca XIX wieku - „Wilsonówka”,
- oficyna murowana z końca XIX wieku,
- stróżówka z bramą – murowana z 1873 r.
- dwie stajnie murowane z końca IX wieku,
- dom buchaltera z końca XIX wieku,
- dom pisarza z końca XIX wieku,
- dwa czworaki z końca XIX wieku,
- park pałacowy z 1889 roku.

Zespół pałacowo-parkowy w Brzeziu

z 1873r. Leopolda Kronenberga, znakomitego bankiera, przemysłowca i filantropa XIX – wiecznej Polski.

Uzdrowisko Wieniec Zdrój powstało na przełomie XIX i XX wieku gdy w lasach na terenie dóbr Leopolda Juliana Kronenberga dokonano odwiertów i odkryto źródło wody siarczanej. Woda lecznicza oraz duże złoża borowiny stały się podstawą budowy uzdrowiska. Na terenie Uzdrowiska znajduje się park Zdrojowy. Uzdrowisko leczy schorzenia ruchu, układu oddechowego i układu krążenia.

Warto zobaczyć

- Wzgórze Zamkowe – pozostałości zamku gotyckiego Kazimierza Wielkiego z poł. XIV w.
- pomnik Władysława Łokietka
- cmentarz katolicki z końca XIX w.
- Muzeum Techniki Rolniczej i Gospodarstwa Wiejskiego w Redczu Krukowym

Gmina Boniewo

Powierzchnia - 77,7 km²

Urząd Gminy w Boniewie
ul. Szkolna 28, 87-851 Boniewo
tel./fax: 54 284-01-81

Położenie

Gmina Boniewo położona jest w południowo-wschodniej części powiatu włocławskiego ma typowo rolniczy charakter. Obszar ten graniczy z czterema gminami: Lubraniec, Chocień, Chodecz i Izbica Kujawska. Siedzibą władzy gminy jest Boniewo.

Turystyka

Jezioro Grójec. Typ jeziora sandaczowy, powierzchnia 26 ha. Głębokość około 9m. czystość wód i otoczenie przyrodnicze przyciąga turystów oraz wędkarzy. Bogata roślinność występuje od strony północno – wschodniej i wschodniej jeziora. Wokół jeziora na wzniesieniu zachowały się pozostałości parku dworskiego bogatego w starodrzew.

7

Jezioro Ługowskie - tereny rekreacyjne, dostępność brzegowa jest zróżnicowana. Jezioro otacza roślinność leśna, a teren wokół jeziora wykorzystywany jest pod zabudowę rekreacyjną. W miejscowości Łączewna powstało osiedle domów letniskowych, w których w okresie sezonu letniego zamieszkują goście z całego kraju

Chata Kujawska prowadzona przez zespół folklorystyczny LUBOMINIANKI. Przeniesiona w 2011 roku z budynku szkoły podstawowej do Sali świetlicy wiejskiej w Lubominie. Wystrój „chaty” to możliwość zachowania tradycji i folkloru regionu. Członkinie zespołu poprzez prezentowane obrzędy oraz eksponaty zachowane i prezentowane w „chacie” kultywują wśród mieszkańców w tym młodzieży, gości tradycje, gwarę, i kulturę regionu.

Kaplica p.w. Św. Krzyża - W 1951 roku decyzją Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Bydgoszczy została wpisana do rejestru zabytków. Z uwagi na zniszczenia została w 1997 roku wykreślona z rejestru zabytków. Aktualnie z inicjatywy mieszkańców została odbudowana. Z terenów położenia Kaplicy rozciąga się piękny widok na okolicę, w tym na Jezioro Grójec.

Zespół parkowo-dworski w Otmianowie - Teren parku i najbliższej okolicy jest urozmaicony pod względem konfiguracji. Park ma kształt nieregularny o pow. 4,80 ha ograniczony drogami gminnymi z czwartej strony graniczy z polem uprawnym. Dwór murowany, dwukondygnacyjny wyposażony w wodę, energię elektryczną. Aktualnie zamieszkuje dwór 14 rodzin,

Zespół parkowo-dworski w Boniewie - Kompleks parkowo-dworski o pow. 5,00 ha z II połowy XIX wieku. W pałacu obecnie mieszczą się lokale mieszkalne oraz apteka. Park to miejsce spacerów oraz zabawy dla dzieci i młodzieży.

W Gminie Boniewo powstał wybudowany **szlak turystyczny Lubomin Rządowy-Grójec**, jest udostępniony do korzystania rowerowo-pieszego. Użytkownicy mogą podziwiać przyrodę oraz miejsca kulturowe w tym Kaplicę św. krzyża w Grójcu.

Warto zobaczyć

- zespół parkowo-dworski w Otmianowie
- Kaplica Św. Krzyża w Grójcu
- Zespół parkowo-dworski w Boniewie

Gmina Choceń

Powierzchnia - 99,68 km²

Urząd Gminy w Choceniu
ul. Sikorskiego 4, 87-850 Choceń
tel. 54 284 66 93

Położenie

Pod względem fizyczno-geograficznym gmina Choceń położona jest na obszarze Pojezierza Wielkopolsko-Kujawskiego, natomiast pod względem geomorfologicznym leży na obszarze Wysoczyzny Kujawskiej. Głównym ciekim, stanowiącym jednocześnie oś hydrologiczną, jest rzeka Lubieńka. Choceń leży w sercu powiatu włocławskiego.

Turystyka

Park dworski w Choceniu - powierzchnia 3,68 ha z drzewostanem mieszanym. Park dworski w obecnym kształcie został urządzony na przełomie XIX i XX wieku. Najstarsze egzemplarze zachowanego drzewostanu pochodzą z początku XIX wieku. Pierwotnie park był otoczony ze wszystkich stron niewysokim murem, wzdłuż którego biegła alejka obwodowa. Integralną częścią parku był ogród owocowy zajmujący obszar między dworem, a zabudowaniami foliarnymi. Obecnie obiekt stanowi własność prywatną.

Zespół parkowo-dworski w Wilkowiczkach, który wpisany jest do ewidencji zabytków Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. Zespół powstał w drugiej połowie wieku XIX. Obecnie jest siedzibą Domu Pomocy Społecznej.

Park dworski w Śmiłowicach o powierzchni 4,56 ha z drzewostanem mieszanym. Park dworski w obecnym kształcie został urządzony na przełomie XIX i XX wieku. Zespół parkowy znajduje się w centralnej części wsi. Dominującym elementem założenia jest park utworzony wokół półkolejście przepływającej rzeczki Lubieńki. Przepływająca przez park rzeka Lubieńka jest

uregulowana, na linii jej przebiegu w obrębie parku widoczne są trzy stawy, jednak wszystkie pozbawione wody, zarosnięte, wypiętrzone w stosunku do stanu aktualnego dla rzeki.

Kompleks szkolno-sportowy w Choceniu gdzie zlokalizowane są placówki edukacyjne - Szkoła Podstawowa im. Janusza Korczaka, Gimnazjum Jana Pawła II oraz prowadzone przez Towarzystwo Kultury, Edukacji i Promocji Gminy Chocień - Społeczne Liceum oraz Zasadnicza Szkoła Zawodowa. Z kompleksu sportowego korzystają zarówno mieszkańcy jak i turyści, gdzie są doskonałe warunki do gry w piłkę nożną, ręczną, koszykówkę oraz siatkówkę. Jest również sala gimnastyczna na której są trybuny przygotowane na 200 osób, odbywa się na niej wiele imprez sportowych jak i kulturalnych.

Szczytno - 8 września 2007 roku w Szczytnie wzniesiono pomnik dla uczczenia bohaterstwa żołnierzy Wojska Polskiego walczących o wolność i suwerenność Polski i poległych w bitwie pod Szczytnem w dniach 9-12 września 1939 r. W przeddzień 68. rocznicy tych wydarzeń odbyły się uroczystości upamiętniające ważny, choć mało znany epizod największej w kampanii wrześniowej bitwy nad Bzurą. Rekonstrukcja historycznej bitwy 61. pułku piecho-

ty z okresu Wojny Obronnej 1939r., odbyła się z udziałem grup rekonstrukcyjnych z całej Polski. Po zakończeniu inscenizacji ksiądz Jarosław Włodarz oraz Wójt Gminy Chocień - Roman Nowakowski odsłanili tablicę pamiątkową.

Nad **Jezioro Ługowskim** położony jest kameralny kompleks sportowo-rekreacyjny. W ośrodku proponowany jest przede wszystkim aktywny wypoczynek, dlatego przygotowaliśmy liczne atrakcje pozwalające w sposób czynny spędzić niezapomniane chwile w otoczeniu natury. Specjalnie przygotowany teren ośrodka umożliwia uprawianie różnych form aktywności, takich jak: nurkowanie, sporty wodne i motorowodne, sporty grupowe, wędkarstwo.

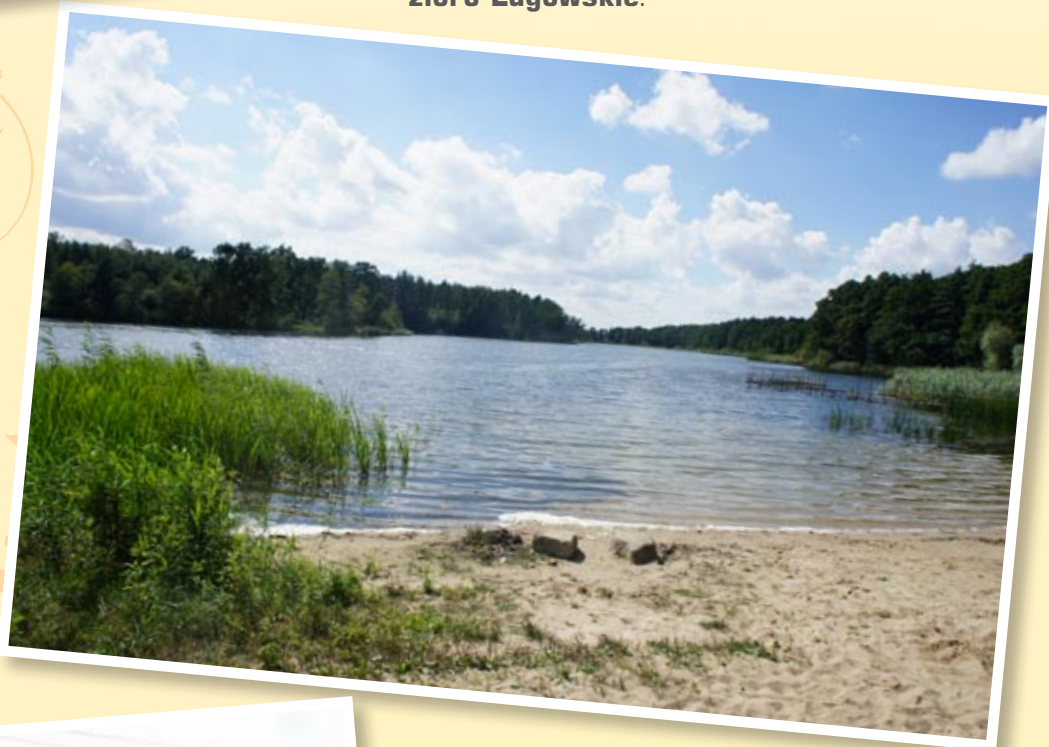
Jezioro Chocieńskie - nad którym jest zlokalizowane gminne kąpielisko, jest największym jeziorem w gminie. W okresie letnim stanowi bazę wypoczynkową nie tylko dla mieszkańców gminy. Do dyspozycji turystów są pomosty, boisko do siatkówki, altany biesiadne, plac piknikowy. Jest to bardzo atrakcyjny zakątek dla amatorów dzikiej przyrody, lasów i czystej wody.

Od kilku lat, pod koniec sierpnia na plaży w Jarantowicach odbywa się Ogólnopolski Zlot Motocyklowy. Na przybyłych miłośników czeka wiele atrakcji, odbywają się koncerty, pokazy sprawnościowe, konkursy z nagrodami, prezentacje pojazdów.

Atrakcyjnymi miejscami do spędzenia czasu w okresie wakacyjnym są także inne jeziora znajdujące się na terenie gminy Chocień: **Jezioro Krukowskie**, **Jezioro Szczutkowskie** oraz **Jezioro Ługowskie**.

Wieża widokowa - w centrum Chocenia, przy ulicy Świerczewskiego znajduje się wieża widokowa o wysokości ponad 16 metrów i o bardzo ciekawej architekturze. Roztacza się z niej widok na okoliczne jeziora, lasy, wsie. Wieża jest ogólnodostępna dla każdego kto chce podziwiać piękne tereny Gminy Chocień. W centrum miejscowości zlokalizowane jest także Chocieńskie Centrum Kultury. W obiekcie o ciekawej i nowoczesnej architekturze odbywa się wiele imprez kulturalnych.

Warto zobaczyć:

- Kompleks szkolno-sportowy
- Wieża widokowa
- Plaża nad Jeziorem Chocieńskim
- Park w Śmiłowicach

Gmina Chodecz

Powierzchnia - 122,23 km²

Urząd Gminy w Chodczu
ul. Kaliska 2, 87-860 Chodecz
tel. 54 284 80 70

Położenie

Gmina Chodecz położona jest w południowej części powiatu włocławskiego. Graniczy ona z województwem wielkopolskim i łódzkim. W układzie administracyjnym gmina Chodecz położona jest w południowej części powiatu włocławskiego na granicy z województwem wielkopolskim i łódzkim. Pod względem geograficzno-przyrodniczym gmina leży na obszarze pojezierza Wielkopolsko-Kujawskiego, zaś geomorfologicznie położona jest w obrębie Wysoczyzny Kujawskiej z częścią południową zwaną Pojezierzem Chodeckim. Ośrodkiem gminy jest miasto Chodecz. Tereny leśne stanowią 9,0%, natomiast wody – 2% ogólnej powierzchni gminy.

Turystyka

Uwarunkowania regionalne oraz walory przyrodnicze promują gminę Chodecz jako doskonałe miejsce do wypoczynku. Na terenie gminy znajdują się liczne łąki i lasy, a także jeziora: Kromszewickie, Chodeckie, Lubienieckie i Ługowskie.

Jezioro Chodeckie - Chodecz, to miasto położone w obrębie Wysoczyzny Kujawskiej. Obok, a raczej poniżej miasta, rozlewa się piękne jezioro, otoczone lasami. Wyjątkowość i piękno jeziora wynika z tego, że jest w polodowcowej rynnie morenowej a lustro wody znajduje się około 20 metrów niżej niż poziom centrum miasta. Myliłby się ktoś sądząc, że jest to małe jeziorko w zagłębieniu, jego powierzchnia to ponad 40 hektarów, maksymalna głębokość ponad 20 metrów, łączy się z wieloma jeziorami przez rzekę Chodeczkę, należy do zlewni Wiśły. Znaleźć je można na mapie w południowo – wschodniej części Kujaw. Jezioro to przede wszystkim zasoby wody umożliwiające początek osadnictwa i ewoluowanie społeczności. Po II wojnie światowej, gdy nastała moda na masowe i zorganizowane formy wypoczynku zaczęto rozwijać infrastrukturę kąpieliska miejskiego. Zagospodarowanie przybierało róż-

ne formy. Pierwsze pomosty budowano z kilku prostych desek, kolejne to już praca specjalistyczna, wybudowane przez saperów duże i efektowne moło. Spacer choć jest mało intensywną formą wypoczynku, to pozwala w pełni delektować się urokami otaczającej nas przyrody. Jezioro to jedno z miejsc, które zachęcają do czynnego relaksu w otoczeniu natury.

Dęby w Zbijewie - Niewątpliwą atrakcją jest skupisko dębów w byłym parku dworskim w miejscowości Zbijewo. Uchwałą nr XXI/111/2012 Rady Miejskiej z dnia 17 lipca 2012 cztery dęby ustanowione zostały pomnikami przyrody. Nadano im nazwy Kiejstut, Olgierd, Władysław i Stanisław. Największy z nich Kiejstut należy do pierwszej dziesiątki największych dębów w Polsce.

Noteć - Źródło Noteci znajduje się na obszarze pomiędzy wsią Szczecin a Bogotomia w gminie Chodecz, na Pojezierzu Kujawskim, na zachód od Jeziora Kromszewskiego. Stąd płynie w kierunku południowo-zachodnim do jeziora Przeddeckiego. Dalej rzeka odpływa z Jeziora Brdowskie i Długiego. Płynąc na zachód, a potem, na północ, przepływa wzdłuż jez. Gopło. Ujście rzeki do Warty następuje w Santoku koło Gorzowa Wielkopolskiego.

Dwór w Chodczku - W kierunku Lubienia Kujawskiego, tuż za granicą miasta położona jest wieś Chodeczek. Miejscowość ta jak i Chodecz od dawnych lat związane były z rodziną Kretkowskich. Siedzibą rodu Kretkowskich był zamek na półwyspie jeziora Mielneńskiego, a w posiadaniu rodziny były okoliczne folwarki, lasy, a nawet całe miejscowości. W okresie Potopu Szwedzkiego Chodecz jak również pobliski Zameczek zostały splądrowane i spalone. Po tych wydarzeniach nastąpiło zubożenie Zameczka do miana folwarku z zabudowaniami gospodarczymi oraz osadą młyńską. Natomiast okoliczne miejscowości jak: Chodeczek, Kamienna czy Zalesie stały się ośrodkami centralnymi w różnych okresach dominium Kretkowskich.

Jest to budynek o cechach pałacu, willi z elementami tradycyjnego dworu polskiego. Do pałacu prowadzi długa aleja obsadzona na przemian lipami i świerkami. W dwa lata po budowie pałacu według projektu Stefana Celichowskiego utworzono 4 hektarowy park krajobrazowy z bogatym drzewostanem, licznymi alejkami i stawem. Całość ogrodzono murem parkanem.

Kościół św. Dominika - Kościół rzymsko-katolicki pod wezwaniem św. Dominika w swoim obecnym stanie pochodzi z początku XX wieku. Jest to neogotycka świątynia parafialna wzniesiona według planów Franciszka de Turnelle. Świątynię budowano w latach 1849-1850. Ta neogotycka budowla została przebudowana i powiększona w początkach XXw. Świątynia

posiada trzy nawy, wieżę i dwie kaplice. Wewnątrz kościoła na szczególną uwagę zasługuje wielobarwna ozdobna mozaika wykonana przez Helenę i Lecha Grześkiewiczów oraz obrazy z XVII i XVIII. Kościół otoczony jest neogotyckim murem z przełomu XIX i XX wieku.

Katakumby

XVIII (1799r.) późno –barokowy

Fundator – Jakub Zygmunt Kretkowski starosta przedecki.

Architekt – Karol Domstein (prawdopodobnie).

Długość skrzydła 32,3 m szerokość 6m. Posiadają od frontu – cztery zaślepione wnęki okienne zbliżone kształtem do kwadratu. Wszystkie ściany zwieńczone są profilowanym podokapowym gzymsem uskokowym. Od strony cmentarza znajduje się arkadowy ganek o szerokości 2,8 m, składający się z 10 arkad. Rozpiętość pomiędzy kolumnami arkad wynosi 2,2 m.

Katakumby są trójpoziome, z przeznaczeniem trzeciej kondygnacji dla dzieci. Otwory katakumb są prostokątne i zamknięte łukiem odcinkowym. W rzędzie znajduje się 18 nisz grzebalnych, czyli łącznie budynek posiada 54 miejsca przeznaczone do pochówku.

Kościół św. Jakuba XVIII (1799r.) późno-barokowy.

Fundator – Jakub Zygmunt Kretkowski starosta przedecki.

Architekt – Karol Domstein (prawdopodobnie).

Budowa jednonawowa. Nawa kościoła na rzucie prostokąta kryta jest dwuspadowym dachem. Otwór wejściowy jest prostokątny o wymiarach 1,5 x 2,3m. Wnętrze salowe, a w prezbiterium nakryte sklepieniem z lunetami, w nawie zaś stropem. Znajduje się tu neogotycki ołtarz i loża kolarska. Loża ta, nisko sklepiona od frontu, usytuowana jest nad kruchtą. Ma ona wysunięty do nawy balkon z ozdobną krytą na całej długości balustradą. W nawie po prawej stronie wejścia umieszczone jest z białego marmuru epitafium Lipskich. Epitafium zdobią wyryte na tarczach herby Wrębom i Jastrzębiec. W podziemiach po obu stronach korytarza znajdują się dwupoziomowe katakumby z częściowym zaznaczeniem pochówku Lipskich i Ciechomskich. Brak Wieży. Obecnie budynek odrestaurowany pełniący funkcję kaplicy przycementarnej.

Katakumby, szpital i kościół św. Jakuba stanowią architektoniczną całość. Wzniesiona z cegły palonej. Układ cegieł niejednakowy – przeważa rzadko spotykany w Polsce układ holenderski obok którego występuje również układ główkowy.

Bractwo Miłośników Ziemi Chodeckiej - Na obszarze Gminy Chodecz działa prężnie organizacja, która zajmuje się promocją tego terenu. Bractwo organizuje konkursy fotograficzne, zbiera informacje na temat ludzi, organizacji, miejsc, zabytków, które stanowią bogactwo gminy. Bractwo w 2012 r. otrzymało nagrodę Marszałka Województwa Kujawsko-Pomorskiego w konkursie „Rodzynki z pozarządówki”. Zapraszamy do odwiedzenia strony Bractwa - www.bmzch.pl

Warto zobaczyć

- » Cmentarz ewangelicko- augsburski
- » Cmentarz rzymsko-katolicki
- » Dęby w Zbijewie
- » Dwór w Chodeczku
- » Jezioro Chodeckie
- » Jezioro Lubienieckie
- » Jezioro Kromszewickie
- » Kościół św. Dominika
- » Ośrodek Sosnowy las
- » Pomnik Tadeusza Kościuszki i Plac Kościuszki
- » Plaża Miejska w Chodczu

Gmina Fabianki

Powierzchnia - 76,1 km²

Urząd Gminy Fabianki
Fabianki 4, 87-811 Fabianki
tel. 54 251-72-10, fax 54 251-72-29

Turystyka

Na terenie gminy istnieją warunki do rozwoju turystyki i rekreacji głównie nad jeziorem Chełmickim z plażą i pomostem do kąpieli oraz przepływającą przez nie rzeczką Chełmiczką. Jezioro Chełmickie położone jest w miejscowości Chełmica Duża. Przyległe do jeziora około 5,30 ha gruntów, na których jest również boisko sportowe i zaplecze do organizacji imprez kulturalnych i rozrywkowych. Łączna powierzchnia jeziora wraz z przyległymi gruntami wynosi około 75 ha. Wody jeziora są pod stałym nadzorem sanitarnym prowadzonym przez Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny we Włocławku.

Na terenie gminy funkcjonuje kilka ogólnodostępnych obiektów sportowych w tym:

- a) przyszkolny kompleks sportowy w Fabiankach: pełnowymiarowa sala gimnastyczna, boisko akrylowe, bieżnia tartanowa i boisko trawiaste do piłki nożnej,
- b) przyszkolny kompleks sportowy „Orlik 2012” w Nasiegniewie: boisko do piłki nożnej, boisko do piłki koszykowej i siatkowej,
- c) kompleks sportowy „Orlik 2012” w Szpetalu Górnym: boisko do piłki nożnej, boisko do piłki koszykowej i siatkowej,
- d) przyszkolny kompleks sportowy w Cyprianie: hala widowiskowo-sportowa oraz boisko wielofunkcyjne do piłki nożnej, siatkowej i koszykowej.

Zabytkowy park w Szpetalu Górnym z XVIII w. -

Teren parku porośnięty jest drzewostanem ozdobnym, a dominującymi gatunkami są jesiony, lipy i klony pospolite. Pozostałe gatunki występują w mniejszych ilościach, a z niektórych takich jak jawor, sosna czarna czy modrzew tylko pojedyncze egzemplarze. Drzewostan zróżnicowany jest pod względem wiekowym. Szacuje się jego wiek na 80-100 lat, a niektóre kasztanowce mogą mieć ponad 200 lat. Znajdują się tu ścieżki gruntowe komunikacyjne stanowiące dojście skrótowe do budynków i obiektów sportowych.

Rezerwat „Kulin” położony na prawobrzeżnej skarpie Wisły w granicach administracyjnych miasta Włocławka, przylegających również do granic administracyjnych miejscowości

Kulin położonej na terenie gminy Fabianki. Leży na gruntach Skarbu Państwa, zarządzanych przez Nadleśniczego Nadleśnictwa Włocławek, Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Toruniu. Wchodzi w skład Obrębu leśnego Szpetal, leśnictwa Szpetal i zajmuje powierzchnię 51,16 ha. Ma on kształt wydłużonego wieloboku położonego wzdłuż rzeki. Rozciąga się od szosy prowadzącej przez stalowy most na Wiśle w kierunku Lipna po teren zalesiony w pobliżu stopnia wodnego i mostu biegnącego na stopniu. Od strony północnej teren rezerwatu graniczy z gruntami ornymi zaś południową jego granicę stanowią zakrzewienia i zadrzewienia w dolinie prawobrzeżnej Wisły.

Regionalny Klub Jeździecki powstał na bazie stajni BEN-HUR i ma na celu rozwijanie umiejętności jeździeckich wszystkim chętnym, a także daje możliwość startu w zawodach. Dzieci i młodzież uczą się w stajni wszystkiego, co jest związane z końmi, od podstawowych zasad związanych z kontaktem z tymi wspaniałymi zwierzętami po umiejętności związane ze startem w zawodach w ujeżdżeniu czy skokach przez przeszkody.

Gminny Ośrodek Jeździecki w Bogucinie położony jest w okolicach Włocławka w otoczeniu malowniczych łąk, lasu, strugi. Jest to idealne miejsce by uciec od miastowego zgiełku, wyciszyć się, spotkać się lubianymi ludźmi, ukochanymi końmi. Nasza oferta skierowana jest do dorosłych i dzieci - miłośników koni i wszystkich, którzy lubią przebywać w otoczeniu przyrody.

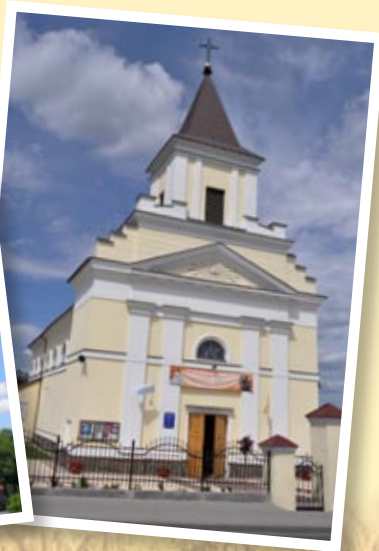

Ośrodek Edukacji Historycznej „Gród Gawra” istnieje od 1995 roku. O lokalizacji zdecydował potężny, prastary dąb, rosnący na środku 2,5 ha działki. Bagno zmieniliśmy w staw, a na brzegu zbudowaliśmy niewielki zamek z cegły i kamienia. Wspólnymi siłami postawiliśmy dwie chaty biesiadne, wieżę bramną oraz palisadę okalaną suchą fosą. W naszym grodzie posiadamy małą kuchnię, miejsce ogniskowe oraz wędzarnię do przyrządzania smacznych posiłków. Ozdobą naszej posiadłości są rzeźby drewniane przedstawiające: niedźwiedzia, wojownika i starostówiańskiego boga Światowida. Pobyt w grodzie uświetnią wojowie i rycerze z naszej drużyny, którzy zaprezentują pokazy walk średniowiecznych, kulturę rycerską oraz warsztaty rzemieślnicze. Nasi goście mają możliwość spróbowania swoich sił w strzelaniu z łuku i kuszy.

Głównym celem naszej działalności jest propagowanie historii średniowiecza. Zapraszamy do siebie szkoły, harcerzy, instytucje publiczne jak i osoby prywatne. Istnieje również możliwość zaproszenia wojowników do placówek szkolnych lub innych miejsc.

Warto zobaczyć

- Kościół św. Jakuba Apostoła w Chełmicy Dużej
- Parafia i kościół w Szpetalu Górnym

Gmina Izbica Kujawska

Powierzchnia - 132,05 km²

Urząd Gminy i Miasta Izbica Kujawska
ul. Marszałka Piłsudskiego 32
87-865 Izbica Kujawska
tel. 54 286 50 09

Położenie

Gmina i Miasto Izbica Kujawska leżą na skraju województwa kujawsko-pomorskiego, w powiecie włocławskim. Pod względem fizyczno-geograficznym gmina położona jest na obszarze Pojezierza Kujawskiego. Ukształtowanie powierzchni określają liczne wzniesienia i formy rynnowe, będące efektem ostatniego zlodowacenia. Ciekawa rzeźba terenu oraz obecność kilku jezior stanowią tu istotne walory krajobrazowe.

Turystyka

18

Kościół parafialny pw. Wniebowzięcia NMP, został zbudowany w XV wieku, w stylu gotyckim. Na początku ubiegłego wieku dobudowano obszerną kruchtę i zakrystię, dobudowano także dzwonnice. W 1910 r. wybudowano od strony północnej kaplicę. W ołtarzu głównym znajduje się obraz Matki Bożej Izbickiej tzw. „Coroneta”.

Kościół ewangelicki w Izbicy Kujawskiej został wzniesiony w latach 1907-1909, w stylu neogotyckim. Także po wojnie spełniał swoje funkcje. Obecnie jest własnością prywatną. W domu pastora do 1952 r. mieściło się gimnazjum, następnie budynek stał się siedzibą Banku. Warte podkreślenia jest to, że ocalał fragment cmentarza niemieckiego.

Synagoga - świątynia powstała w miejscu obiektu drewnianego, który w 1847r. znajdował się w złym stanie technicznym. Budowę murowanej świątyni rozpoczęto w 1880 r. Została oddana do użytku w 1888 r., choć prace wykończeniowe trwały do 1895r. Wzniesiono ją w stylu klasycystycznym, na planie prostokąta, z absydialnym aneksem i prostokątną przebudówką, stanowiącą przedsionek. Po wojnie obiekt wykorzystywany był na sklep i magazyn meblowy. Obecnie obiekt stanowi własność prywatną.

Dwór w Izbicy-Zagrodnicy - dawny dwór szlachecki, wielokrotnie przebudowany. Od połowy XVIII w. był siedzibą dziedziców izbickich. W nim, według legendy, zamieszkiwała przez kilka lat Tekla Justyna z Krzyżanowskich, późniejsza matka Fryderyka Chopina. Czasy świetności przypominają: jedna z bram wjazdowych z XIX w. i pozostałości okazałego parku.

Kościół na „Pustyni” obok Izbicy Kujawskiej - drewniany kościół, fundowany w miejscu kultu pogańskiego. W XVIII w. zamieszkiwali tam pustelnicy. Obiekt podniesiony z ruin przez właściciela dóbr izbickich, Franciszka Ksawerego Zboińskiego. Restaurowano go w latach powojennych. W świątyni znajdują się obrazy i rzeźby z XVIII w.

Dwór w Mchówku - dawna własność Zaborowskich. W wojnie obronnej 1939 r., znajdował się w nim sztab Armii Poznań. Generał Tadeusz Kutrzeba ustalał w jego murach strategię działań nad Bzurą.

Park Kulturowy Wietrzychowice. Grobowce Megalityczne - znajdują się one we wsiach Wietrzychowice (5 grobowców) i Gaj (1 grobowiec). Noszą one nazwę grobowców kujawskich albo piramid polskich. Pochodzą one sprzed 5500 lat i są wytworem ludności kultury pucharów lejkowych. Grobowce zawierały szczątki ludzi należących do starszyny plemiennej. Są to nasypy ziemne w kształcie trapezu. Ich długość przekraczała 100 m, a wysokość dochodziła do 3 m. Obstawiono je głazami narzutowymi, których waga dochodziła nawet do 10 ton. Badania archeologiczne, prowadzone w okresie międzywojennym stały się sensacją na skalę europejską. Badania te dowiodły między innymi, że już w epoce kamiennej przeprowadzano trepanacje czaszek. Nakład pracy oraz wysiłek potrzebny do wzniesienia grobowca musiał być ogromny i wymagał bardzo sprawnej organizacji. Całkiem możliwe, że wykorzystywano siłę pociągową zwierząt. Widoczna jest też nadzwyczajna troska konstruktorów o trwałość budowli mającej - z założenia - oprzeć się niszczącej sile czasu. Dzięki temu grobowce kujawskie dotrwały do dnia dzisiejszego i są świadectwem fascynujących dokonań cywilizacji z epoki kamiennej.

Warto zobaczyć

- » Kościół parafialny pw. Wniebowzięcia NMP
- » Kościół pw. Św. Floriana na „Pustyni” obok Izbicy Kujawskiej
- » Kościół parafialny pw. Św. Stanisława BM w Modzerowie
- » Kościół parafialny pw. Św. Małgorzaty PM w Błennie
- » Kościół ewangelicki w Izbicy Kujawskiej
- » Synagoga w Izbicy Kujawskiej
- » Grobowce megalityczne - Park Kulturowy Wietrzychowice
- » Dwór w Izbicy-Zagrodnicy
- » Dwór w Mchówku
- » Dwór w Szczkowie
- » Kamień z tablicą informującą o miejscu urodzenia Tekli Justyny z Krzyżanowskich, matki Fryderyka Chopina

Gmina Lubanie

Powierzchnia - 69,3 km²

Urząd Gminy Lubanie
Lubanie 28 A, 87-732 Lubanie
tel. 54 251 33 12

Położenie

Gmina Lubanie leży w północno-zachodniej części województwa kujawsko-pomorskiego i wchodzi w skład powiatu włocławskiego. Od północy i zachodu gmina graniczy z gminami powiatu aleksandrowskiego, od południa z miastem Włocławek i gminą Brześć Kujawski, natomiast wschodnią, naturalną granicę tworzy rzeka Wisła. Gminę przecinają ważne arterie komunikacyjne, z których najważniejsze to droga krajowa nr 1 i linia kolejowa, a dogodne połączenia umożliwiają bezproblemowy dojazd. Powierzchnia ogólna gminy to 6930 ha, z czego m.in. 4843 ha stanowią użytki rolne, a 1433 ha to lasy i grunty leśne.

22

Turystyka

W rejonie koryta i rozlewisk rzeki Wisły znajdują się liczne siedliska ptactwa wodnego, w tym gatunków chronionych takich jak orzeł bielik, kormoran oraz innych rzadkich okazów. Tereny te są także atrakcją turystyczną przede wszystkim dla miłośników przyrody. Przez teren gminy (od Gąbinka do Włoszycy) przebiega znakowany szlak rowerowy tzw. „Nadwiślański” łączący Włocławek z Toruniem.

Zespół Dworsko-Parkowy w Kaźmierzewie / Janowicach - Na terenie gminy Lubanie znajduje się XIX wieczny zespół dworsko-parkowy w Janowicach (obecnie w obrębie wsi Kaźmierzewo). Była to pierwotnie siedziba rodu Dzierzbickich. Jednym z pierwszych właścicieli dworu, będącego wtedy częścią dóbr Janowickich, był major wojsk Księstwa Warszawskiego i uczestnik wojen napoleońskich Józef Dzierzbicki (zmarł w Janowicach w 1856). Jego wnuk Stanisław Dzierzbicki był z kolei ekonomistą, działaczem społecznym i członkiem Tymczasowej Rady Stanu w czasach odradzającej się państwowości polskiej (zmarł w roku 1919).

Dwór wzniesiony został w stylu klasycystycznym, na planie wydłużonego prostokąta, z później dostawionym gankiem w elewacji frontowej i parterową wstawką w elewacji tylnej. Po obu stronach wybudowano dwie symetryczne oficyny (obecnie nie zachowane) w których mieściła się kuchnia i pokoje gościnne. Do dworu prowadzi zabytkowa aleja jesionowa. Dwór usytuowany na stromej skarpie, nad wąwozem w którym wije się rzeczka Struga Kujawska, okala malowniczy park - najstarsze ocalałe w nim drzewa to okazały dąb, buk czerwony, monumentalne świerki, lipy, kasztanowce i graby w zabytkowej alei na skraju parku. U stóp dworu znajdują się stawy nad które prowadzi potężne kamienne schody.

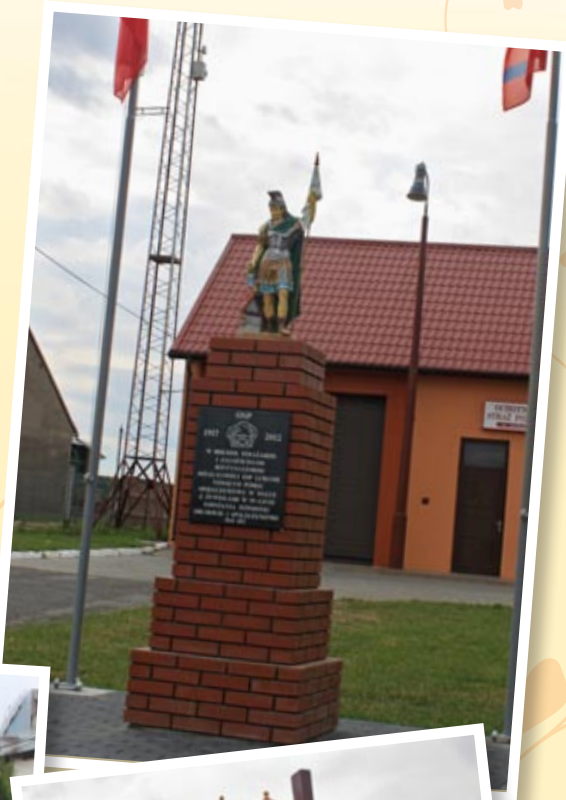
W latach 2001-2007, staraniem nowych właścicieli, po uzgodnieniu z wojewódzkim konserwatorem zabytków koncepcji odbudowy/remontu, dwór został gruntownie odrestaurowany i przywrócony do życia. Budynek zyskał dwie symetryczne przybudówki i piętrowy ryzalit od ogrodu, odtworzono detale architektoniczne. Teren parku ogrodzono i uporządkowano, dokonując licznych nasadzeń nowych drzew na miejsce zniszczonego starego drzewostanu.

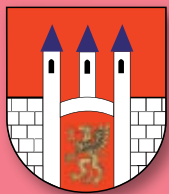

Warto zobaczyć

- Zabytkowy kościół parafialny p.w. św. Mikołaja z XIX w. ze wcześniejszą zakrystią i fragmentem murów prezbiterium w Lubaniu
- Pomnik Jana Pawła II w Lubaniu
- Zespół dworsko-parkowy w Ustroniu (obecnie siedziba Szkoły Podstawowej)
- Symboliczna mogiła por. Jerzego Pieszańskiego w Mikorzynie
- Cmentarz ewangelicki z końca XIX w. w Bodzi
- Grodziska: w Kaźmierzewie (d. Stawiec) i Ustroniu
- Figurka św. Floriana przed remizą OSP w Lubaniu (odsłonięta 3.05.2012r.)
- Murowana kapliczka z figurą Chrystusa Króla (z 1947 r.) w Lubaniu

północnych

Gmina Lubień Kujawski

Powierzchnia - 148 km²

Urząd Miejski w Lubieniu Kujawskim
ul. Wojska Polskiego 29, 87-840 Lubień Kujawski
tel. 54 284 30 89

Położenie

Gmina Lubień Kujawski to gmina miejsko-wiejska położona w południowo-wschodniej części województwa kujawsko-pomorskiego, w powiecie włocławskim. Graniczy: od północy – z gminami Chocień, Kowal i Baruchowo, od wschodu – z województwem mazowieckim, od południa – z województwem łódzkim, od zachodu – z gminą Chodecz.

Turystyka

Gmina Lubień Kujawski charakteryzuje się atrakcyjnością walorów przyrodniczo-krajo-
brazowych i kulturowych. Stanowią one podstawę wydzielenia Lubieńskiego Obszaru Turystycznego o funkcji wypoczynkowo-krajoznawczej.

W wyniku prowadzonych badań, dotyczących rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego miasto i gmina Lubień Kujawski wraz z miastem i gminą Chodecz oraz gminą Baruchowo należą do jednych z głównych rejonów koncentracji wypoczynku pobytowego w województwie.

Przez teren gminy przebiega fragment szlaku turystycznego „Południowego” (szlak kolarski PTTK) oraz Szlak „Etnograficzny” z Lubienia Kujawskiego do Wiktorowa o długości 10,7 km. Rozwój turystyki charakteryzuje się utworzeniem zaplecza rekreacyjnego przy dużych zbiornikach wody oraz przy lasach – jezioro Lubieńskie i jezioro – staw w Wiktorowie. Występuje tu rekreacja sobotnio-niedzielna, podczas urlopów, w sezonie letnim.

Kreowaniem i koordynowaniem życia kulturalnego oraz rozwojem amatorskiego ruchu artystycznego Gminy Lubień Kujawski zajmuje się **Ośrodek Kultury**.

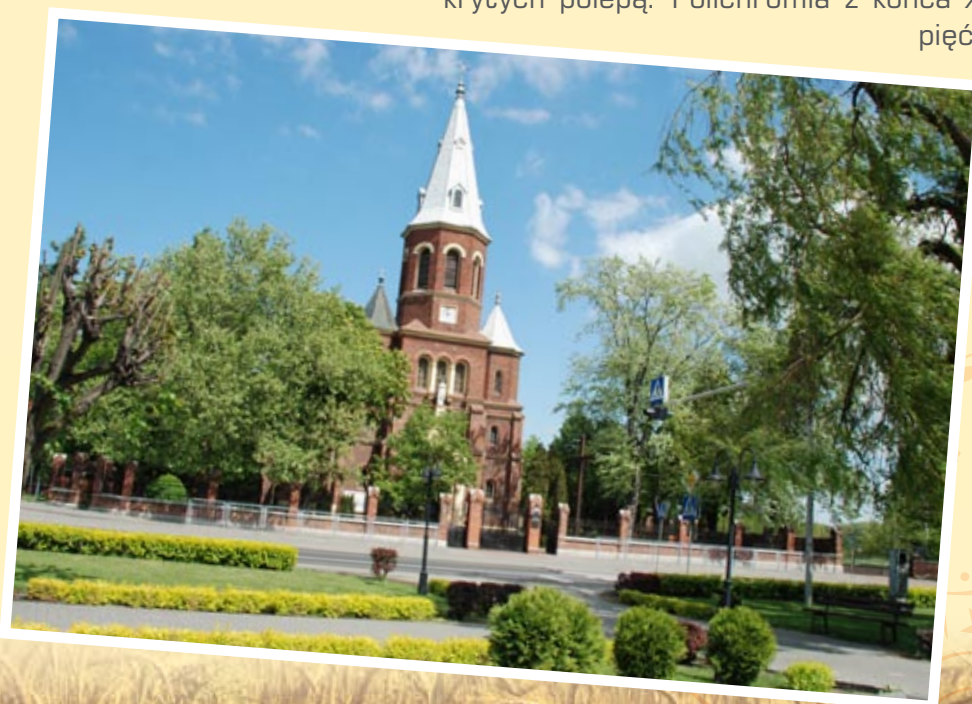
Obszar gminy znany jest przede wszystkim z **Kujawsko-Dobrzyńskiego Parku Etnograficznego w Kłóbce** i dworu rodziny **Waliszewskich w Lubieniu Kujawskim**, w którym aktualnie znajduje się Dom Dziecka. Warto również zobaczyć **kościół pod wezwaniem Najświętszego Serca Pana Jezusa** z lat 1884-1886 w Lubieniu Kujawskim, **kościół w Kłóbce** oraz budynek **Domu Pomocy Społecznej w Rzeżewie**.

Kościół w Lubieniu Kujawskim - Świątynia w stylu neogotyckim wybudowana w latach 1884-1886 według projektu Artura Goebela, Konsekwowana w 1909 r. pod wezwaniem Najświętszego Serca Pana Jezusa i św. Rocha. Świątynia trzynawowa z cegły. Przy niej kaplica św. Rocha. Sklepienie w prezbiterium murowane, w nawie beczkowe, z desek pokrytych polepą. Polichromia z końca XIX w. W świątyni jest

pięć ołtarzy z początku XX

w. oraz jeden ołtarz soborowy. Obecna świątynia jest trzecią w historii parafii, o której wzmianki pochodzą już z 1474 r. [na podstawie informacji zamieszczonej na budynku świątyni].

Warto zobaczyć

- Budynek Domu Pomocy Społecznej w Rzeżewie
- Dwór rodziny Waliszewskich w Lubieniu Kujawskim
- Kościół pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa w Lubieniu Kujawskim
- Kujawsko-Dobrzyński Park Etnograficzny w Kłóbce
- Zespół dworski w Kamiennej
- Kościół Parafialny pw. Św. Prokopa w Kłóbce
- Zespół Dworski z XIX/XX w. w Rzeżewie

Gmina Lubraniec

Powierzchnia - 148,18 km²

Urząd Miejski w Lubrańcu
ul. Brzeska 49, 87-890 Lubraniec
tel. 54 286 20 17

Położenie

Gmina Lubraniec położona jest w południowej części województwa kujawsko-pomorskiego, w powiecie włocławskim, w dolinie rzeki Zgłowiączki. Usytuowana jest w odległości 25 km od Włocławka, przy drodze wojewódzkiej Włocławek-Konin. Graniczy z gminami Osiećciny i Topólka (z pow. radziejowskiego) oraz z jednostkami samorządowymi powiatu włocławskiego: Brześć Kujawski, Włocławek, Chocień, Boniewo i Izbica Kujawska.

Turystyka

Synagoga żydowska z I połowy XIX w., wybudowana w stylu barokowym, gdzie obecnie mieści się Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury. Równie ciekawe są: **neogotycki kościół parafialny p.w. Matki Boskiej Szkaplerznej** z 1905 r. wraz z budynkiem plebanii będący wcześniej klasztorem kanoników regularnych, **cmentarz parafialny z kaplicą św. Anny** z 1834 r. wraz z zespołem zabytkowych nagrobków, **budynek Domu Ludowego** z 1930 roku, oraz **zespół pałacowo-parkowy**, w skład którego wchodzi: pałac murowany z 1827 roku

wraz z oficynami przypałacowymi pochodzącymi z XIX wieku oraz park krajobrazowy z 1826 roku. Godnym uwagi jest też **budynek liceum ogólnokształcącego** powstały w latach 1924-1926.

W Ossowie znajduje się dwór murowany z końca XIX w. oraz park krajobrazowy podlegający prawnej ochronie. Można też zobaczyć tu drewniany młyn wodny pochodzący z ok. 1900 r.

Redecz Kalny posiada z kolei dwór murowany z czworakiem i budynkiem mieszkalnym, pochodzące z 1900 r. oraz park krajobrazowy z XIX w., w którym występuje dąb szypułkowy będący pomnikiem przyrody.

W Sarnowie znajduje się rezerwat archeologiczny, gdzie dokonano odkrycia prahisterycznego cmentarzyska kurhanów zw. „Grobowcami Kujawskimi”. Należy ono do jednych z najstarszych i najbardziej okazałych zabytków polskich. Choć wiele jest na ten temat teorii, najprawdopodobniej powstało ono ok. 3500 lat p.n.e. i było dziełem ludności kultury pucharów lejkowatych.

Żydowo posiada dwór murowany z końca XIX w. z zespołem folwarcznym, złożonym z czworaka, spichrza i budynków gospodarczych oraz park krajobrazowy. Można tu także skorzystać z wynajmu miejsc noclegowych znajdujących się w zabytkowym obiekcie.

W Lubrańcu znajduje się również **Pomnik Poległym za Wolną i Niepodległą Polskę**.

Na terenie Lubrańca nad zbiornikiem restrykcyjnym **Dunaj** o powierzchni lustra około 1 hektara położony jest teren rekreacyjno – rozrywkowy gdzie organizowane są imprezy plenerowe. W ramach uatrakcyjnienia tego terenu powstawały sukcesywnie: pieszo jezdnia, siłownia na wolnym powietrzu, której zadaniem jest zachęcić mieszkańców do większej aktywności ruchowej oraz muszla koncertowa oddana do użytku w 2011 roku – służy ona mieszkańcom gminy jako miejsce, w którym odbywają się różnego rodzaju imprezy kulturalno – rozrywkowe.

Niedaleko znajduje się również boisko do plażowej piłki siatkowej gdzie podczas Dni Lubrańca organizowane są zawody w tej dyscyplinie. W planach inwestycyjnych jest wybudowanie pomostu na Dunaju ze stanowiskami widokowymi. Należy nadmienić, że zbiornik wodny Dunaj stanowi miejsce spotkań okolicznych wędkarzy.

Fontanna znajdująca się na Placu 3 Maja w Lubrańcu również cieszy oko mieszkańców gminy i zachęca do oglądania. Po tegorocznej renowacji jest jeszcze piękniejsza, a jej urok w pełni można docenić wieczorem, kiedy mieni się kolorowymi światłami.

Warto zobaczyć:

- drewniany kościół p.w. Św. Trójcy w Dąbiu Kujawskim
- kościół p.w. św. Wojciecha w Kłobi
- rezerwat archeologiczny w Sarnowie
- dwór murowany z końca XIX w. w Żydowie
- synagoga żydowska z I połowy XIX w.

30

Gmina Włocławek

Powierzchnia - 219.92 km²

Urząd Gminy Włocławek
Królewiecka 7, 87-800 Włocławek
tel. 54 230 53 00

Położenie

Gmina położona jest nad rzeką Wisłą, na południowy zachód od miasta Włocławek na obszarze kotliny Płockiej. Część południowa gminy leży na styku Pradoliny Wisły oraz Wysoczyzny Kujawskiej. Jedynie niewielkie fragmenty na południu i zachodzie znajdują się na obszarze wysoczyznowym.

Turystyka

Najważniejszymi elementami środowiska przyrodniczego decydującymi o atrakcyjności gminy Włocławek są rzeźba terenu, szata roślinna i wody powierzchniowe. Największym atutem jest położenie gminy wzdłuż rzeki Wisły w bezpośrednim sąsiedztwie Zalewu Włocławskiego (sztuczne jezioro o powierzchni 75 km kw., graniczące z gminą na odcinku ponad 20 km.) oraz liczne jeziora i duże powierzchnie leśne z rezerwatami przyrody.

Rzeki przepływające przez teren gminy Włocławek:

- Wisła – gmina Włocławek graniczy z rzeką na odcinku 20 kilometrów
- Ruda - wypływa z mokradeł położonych na wschód od jeziora Wierzchoń. Całkowita długość rzeczki wynosi około 9 km. Ruda przepływa przez system jezior (Wierzchoń, Brzózka, Gościąg, Mielec). Uchodzi do Zbiornika Włocławskiego w rejonie wsi Dobiegniewo
- Zuzanka – rzeka wypływa z jeziora Telążna. Jest ciekim o całkowitej długości około 6,7 km. Wpada do Kanału Głównego wybudowanego w latach 1963-1967.
- Struga Rybnicka - bierze swój początek z jezior Wójtowskich, przepływając kolejno przez jeziora Widoń, Wikaryjskie, Radyszyn, Łąkie i Rybnickie. Wpada do Kanału Głównego.
- Rakutówka - długość rzeki wynosi 37,4 km. Wpada do Lubieńki
- Lubieńka - przepływa przez obszar gminy Włocławek na odcinku około 15km. Rzeka jest największym dopływem Zgłowiączki
- Zgłowiączka – rzeka na niewielkim odcinku przepływa w północno – zachodniej części gminy Włocławek.

Gostynińsko-Włocławski Park Krajobrazowy (GWPK)

Cały teren gminy Włocławek został włączony do Leśnego Kompleksu Promocyjnego "Lasy Gostynińsko-Włocławskie". Aż 12.049 ha Gostynińsko-Włocławskiego Parku Krajobrazowego utworzonego w 1979 r. znajduje się na terenach gminy Włocławek.

W lasach GWPK dominują bory sosnowe i bory mieszane. W granicach parku występuje szacunkowo 800 gatunków roślin, z których około 50 objętych jest ochroną prawną. Wśród nich są: sasanka łąkowa, naparstnica zwyczajna, lilia złoto głów, storczyk szerokolistny i inne. Wśród fauny GWPK największą i najcenniejszą grupę stanowią ptaki, szczególnie gatunki wodno-błotne. Niektóre z ich umieszczono w "Polskiej Czerwonej Księdze Zwierząt", są to: bocian czarny, derkacz, bąk, kulik wielki, żuraw, batalion, błotniak łąkowy i zbożowy oraz krwawodziób.

Na terenie GWPK można spotkać około 60 gatunków ssaków, a wśród nich są: sarna, dzik, łos, daniel, lis, borsuk, bóbr europejski, nietoperz, ryjówka aksamitna i malutka...

Rezerваты przyrody znajdujące się na terenie gminy Włocławek:

- ▶ „Gościąg” - rezerwat wodny o powierzchni 174,08 ha. Celem ochrony jest zachowanie systemu jeziora z unikatowym zapisem historii krajobrazu w postaci osadów jeziornych - mikrolamin (gytia siarczanowo-węglanowa).
- ▶ „Wójtowski Grąd” rezerwat leśny (pow. 3,52 ha) - utworzony w 1987 r., chroniący grądy i bory mieszane na zboczu rynny Jeziora Wójtowskiego. Rosną tutaj 100-letnie lipy.
- ▶ „Dębice” - rezerwat biocenotyczny, leśny (pow. 41,92 ha) - utworzony w 1998 r., chroniący dobrze zachowane fitocenozy leśne (świetliste dąbrowy wraz z ich wilgotnymi podzespołami), zarostowe i łąkowe.
- ▶ „Jazy” - rezerwat faunistyczny o powierzchni 2,25 ha. Utworzony w 1963 r. Chronione są przede wszystkim kolonie czapli siwej. Rośnie tutaj starodrzew sosnowy.

Znakowane, pieszce szlaki turystyczne PTTK przebiegające przez miejscowości gminy Włocławek:

- ▶ szlak żółty „Północny” nazywany również „Szlakiem głównym Kotliny Płockiej” (Włocławek – Jezioro Radyszyńskie – Telążna – Jazy – Nowy Duninów – Trzcianno – Krzywy Kółek – Łąck – Grabina – Jezioro Górskie i Jezioro Ciechomickie / łącznie 71 km),
- ▶ szlak czarny "Martyrologii" (Włocławek - Jezioro Czarne - Jewabna- Jezioro Wikaryjskie - Widoń - Grzmiaćca - Warząchewka - Pińczata - Józefowo - Wieniec Zdrój - Włocławek/ długość 35,4 km)
- ▶ szlak niebieski "Łącznikowy" (Kowal – Przyborowo – Kukawy – Wójtowskie – Mursk – Smólnik / długość 18 km)

Lotnisko Aeroklubu Włocławskiego w Kruszynie.

Aeroklub prowadzi działalność szkoleniową z zakresu pilota szybowcowego, pilota balonowego i spadochroniarstwa. Na lotnisku organizowane są liczne imprezy rekreacyjno-sportowe.

Zielona Szkoła w Smólniku.

W ofercie placówki znajdują się zajęcia terenowe, laboratoryjne i rekreacyjno-sportowe z zakresu ekologii, ochrony przyrody oraz kultury regionu. Zajęcia dla dzieci, młodzieży szkolnej, studentów i dorosłych prowadzone są przez pracowników i trenerów edukacji ekologicznej Włocławskiego Centrum Edukacji Ekologicznej.

Sporty motorowodne, żeglarstwo, kajakarstwo, windsurfing głównie na Zalewie Wiślanym oraz na jeziorze w Skokach Dużych.

- » Wędkarstwo – wszystkie jeziora obfitują w ryby.
- » Grzybobranie.
- » Różne imprezy sportowe i rekreacyjne.
- » Imprezy kulturalne i folklorystyczne. W gminie Włocławek działają: Ośrodek Kultury w Kruszynie, dwa zespoły folklorystyczne: „Smólnik” i „Kruszynioki” oraz orkiestra dęta OSP Kruszyn.

Przystań Dobiegniewo

Lokalizacja przystani przy trasie Płock-Włocławek stwarza duże możliwości dla aktywnego wypoczynku. Wspaniałe lasy obfitujące w grzyby i bogactwo wszelkiego runa leśnego pozwala na organizację zajęć tzw. „zielonych szkół”. Największym atutem lokalizacyjnym jest jego bezpośrednie i centralne położenie w sąsiedztwie Gostynińsko- Włocławskiego Parku Krajobrazowego. To wyjątkowo wygodna baza wypadowa dla zwiedzania wszystkich atrakcji tego regionu, a szczególnie jezior o krystalicznie czystej wodzie, bajkowo wkomponowanych w leśny krajobraz. Bliskość okolicznych jezior na pewno skusi do przybycia do Dobiegniewa zapalonych miłośników wędkarstwa i ich żon uwielbiających zbierać grzyby.

Szlak czarny „Martyrologii”

Włocławek – jezioro Czarne – Jedwabna – Jezioro Wikaryjskie – Widoń – Grzmiąca – Warząchewka – Pińczata – Józefowo – Wieniec Zdrój – Włocławek /długość 35,4 km)

Drogami leśnymi, po przekroczeniu drogi E-75 Gdańsk – Cieszyn szlak wkracza do gminy Włocławek i przechodzi obok ośrodka wypoczynkowego „Wikaryjka” nad Jeziorem Wikaryjskim. Wzdłuż jeziora prowadzi do miejsca masowego mordu dokonanego w 1939 roku. Dalej trenami leśnymi prowadzi w pobliżu wieży obserwacyjnej straży leśnej na Widoniu. Szlak prowadzi do miejsca zwanego Grzmiąca, gdzie znajdują się cztery płyty nagrobne położone, aby zachować pamięć o tych, którzy zginęli w tym miejscu jesienią 1939r. Po opuszczeniu Gostynińsko – Włocławskiego Parku – Krajobrazowego szlak prowadzi przez wieś Warząchewka Polska do Pinczaty. Dalej przekracza linię kolejową Włocławek – Kutno i dochodzi do leśniczówki Dębica i dalej do Włocławka.

34

Szlak niebieski „Łącznikowy”

(Kowal – Przyborowo – Kukawy – Wójtowskie – Mursk – Smólnik – Mostki / długość 18 km) Szlak niebieski "Łącznikowy" wkracza na teren gminy Włocławek w okolicach jeziora Wójtowskiego Dużego. Dalej szlak biegnie lasem do Leśniczówki Mursk. Następnie prowadzi do wsi Smólnik, później do miejscowości Mostki i tutaj się kończy.

Szlak żółty „Północny”

Nazywany również „Szlakiem głównym Kotliny Płockiej” i jezioro Gościąg Włocławek – Jezioro Radyszyńskie – Telążna – Jazy – Nowy Duninów – Trzcianno – Krzywy Kotek – Łąck – Grabina – Jezioro Górskie i Jezioro Ciechomickie / łącznie 71 km. Szlak wyznaczony wzdłuż jezior położonych po stronie północnej na trasie z Włocławka aż prawie do Płocka. Znaczna część szlaku przebiega przez tereny i miejscowości gminy Włocławek. Wiedzie przez bory sosnowe do jezior: Radyszyńskiego Dużego i Średniego. Dalej dochodzi do leśniczówki Mursk, a stamtąd do wsi Telążna i dalej Telążna Leśna. Warto wrócić uwagę na zespół jezior na Jazach, szczególnie na jezioro Gościąg.

Jezioro Gościąg - powierzchnia 225,05 ha w Nadleśnictwie Kowal, gmina Włocławek. Niewielkie, malownicze jezioro, które znane jest wielu przyrodnikom. O wyjątkowości tego jeziora, oraz jego wartości naukowej stanowią osady zalegające na dnie zbiornika. Zachowały się one w stanie niezaburzonym od czasu powstania, czyli od ponad 12 tysięcy lat. Miąższość osadów w najgłębszych częściach jeziora dochodzi do 17,8 metrów. Całe je-

zioro stanowi rezerwat geomorfologiczny, utworzony w celu zabezpieczenia osadów. Jaka tajemnica kryje się w osadach? Badając pyłki roślinne znajdujące się w osadach badacze są w stanie rozpoznać gatunki roślin, jakie dawno temu rosły w pobliżu jeziora oraz opisać zmiany warunków klimatycznych i wodnych.

Warto zobaczyć

Gminę Włocławek cechuje atrakcyjność kulturowa, wiąże się ona z bogatą historią tych ziem oraz licznymi reliktnymi architekturami. Daje to turystom możliwość połączenia wypoczynku z celami poznawczymi.

Na terenie gminy jest wiele atrakcyjnych obiektów kultury materialnej. Gmina jest bogata w rozproszone pałace i dworki, kościoły, chaty kujawskie.

Na szczególną uwagę zasługują:

Pałace, dworki, parki podworskie

- ▶ Dębice – zespół dworsko – parkowy. Jest to kompleks dziewięciu budynków: dwór, rządówka, stajnia, wozownia, stodoła, obora, spichlerz, warsztat, czworaki. Park podworski z końca XVIII wieku.
- ▶ Kruszynek – dwór murowany z połowy XIX w. z pozostałościami parku.
- ▶ Smólsk – zespół dworsko – pałacowy z pierwszej połowy XIX w. Dwór murowany. Park dworski.
- ▶ Świętosław – zespół dworsko-pałacowy murowano- drewniany z przełomu XVIII i XIX wieku. Zabudowania gospodarcze: kuźnia, obora, stajnia, stodoła, śpichlerz, czworak. Park dworski z pozostałościami alei lipowej.
- ▶ Wistka Królewska – zespół dworski z pierwszej połowy XIX w. resztki parku

Chaty kujawskie

- ▶ Skoki duże - chata kryta strzechą (powstała w latach 1850 -1887), obok żuraw.
- ▶ Dąb Polski – chałupa z 1918 r.
- ▶ Przerytka - dom drewniany nr 17 z 1918 roku.
- ▶ Wójtowskie - dom drewniany z 1917 r. i dom drewniany z połowy XIX w.

Kapliczki, figurki, krzyże

- ▶ Na terenie całej gminy Włocławek występuje szereg kapliczek przydrożnych, krzyży i figurek. Wiele z nich zaliczanych jest do obiektów zabytkowych.

Pomniki pamięci narodowej, cmentarze

- ▶ Józefowo - W lesie w miejscu straceń zbudowany pomnik z dużych kamieni polnych. 7 grudnia 1939 roku w lesie Józefowo zostali zamordowani przez hitlerowców mieszkańcy z Brześcia Kujawskiego, z których 21 zidentyfikowano. Po wyzwoleniu szczątki zwłok pomordowanych ekshumowano i pochowano na cmentarzu w Brześciu Kujawskim.
- ▶ Kruszyn - Mogiła zbiorowa. We wrześniu 1939 r. w czasie walk z wojskami niemieckimi polegli w rejonie Kruszyna żołnierze Wojska Polskiego, zostali pochowani na miejscowym cmentarzu. Obok zbiorowej mogiły żołnierzy pochowane zostały szczątki zwłok zamordowanych osób cywilnych przez hitlerowców, ekshumowanych z cmentarza w Michelinie.
- ▶ Smólnik - Przed budynkiem Ośrodka Zdrowia w Smólniku znajduje się obelisk z kamienia narzutowego. Obelisk ufundowany przez społeczeństwo gromady Wistka Królewska ku czci pomordowanych mieszkańców w latach 1939-1945.
- ▶ Telążna Leśna - W miejscu straceń znajduje się sarkofag. W miesiącu styczniu 1945 r. w gospodarstwie Migdalskich położonym w lesie w Telążnej Leśnej zatrzymali się partyzanci. Za udzielenie pomocy i schronienia partyzantom małżonkowie Migdalscy zostali rozstrzelani przez gestapo dnia 6.I.1945 r., a ich 12 letni syn Stefan spłonął żywcem wraz z dwoma partyzantami rosyjskim o nieustalonych nazwiskach.
- ▶ Jedwabna - W lesie, w miejscu egzekucji położono sarkofag. Jesienią 1939 roku hitlerowcy zamordowali rozstrzelując w lesie Jedwabna osoby cywilne. Po wyzwoleniu w 1946 roku szczątki zwłok ekshumowano i pochowano na cmentarzu komunalnym we Włocławku.

Operacja współfinansowana przez Unię Europejską ze środków finansowych Europejskiego Funduszu Rybackiego zapewniającą inwestycje w zrównoważone rybołówstwo.

Instytucja Zarządzająca Programem Operacyjnym
„Zrównoważony rozwój sektora rybołówstwa i nadbrzeżnych obszarów rybackich 2007-2013”
Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Dorzecza Zgłowiączki
ul. Sikorskiego 12, 87-850 Chocień

Biuro Stowarzyszenia
ul. Włocławska 16, 87-850 Chocień, tel./ fax: 54 233 98 33
e-mail: zglowiaczka@wp.pl, www.kujawiaki.pl

Publikacja bezpłatna